

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași
1.2 Facultatea / Departamentul	Istorie
1.3 Domeniul de studii	Istorie
1.4 Ciclul de studii	Master
1.5 Programul de studii/Calificarea	INSTITUȚII ȘI IDEOLOGII ALE PUTERII ÎN EUROPA

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	INSTITUȚII POLITICE ȘI IDEOLOGIA PUTERII ÎN BIZANȚ						
2.2 Titularul activităților de curs	PROF.DR. PETRONEL ZAHARIUC						
2.3 Titularul activităților de seminar	PROF.DR. PETRONEL ZAHARIUC						
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	I	2.6 Tipul de evaluare	Examen	2.7 Regimul disciplinei	OB

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5 curs	14	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					40
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					40
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					36
Tutoriat					
Examinări					17
Alte activități.....					
3.7 Total ore studiu individual					133
3.8 Total ore pe semestru					175
3.9 Numărul de credite					7

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	x
4.2 de competențe	x

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	x
5.2. de desfășurare a seminarului/laboratorului	x

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> - Utilizarea adecvată a limbajului de specialitate al istoriei instituțiilor și ideologiei puterii, a termenilor tehnici și a conceptelor de bază din domeniu - Stabilirea faptelor istorice pe baza informațiilor din surse primare și interpretarea lor. - Utilizarea unor metode moderne de cercetare și interpretare istorică
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> - îndeplinirea eficientă, la termen și cu rigurozitate, a sarcinilor profesionale, cu respectarea principiilor eticii activității științifice, aplicarea riguroasă a regulilor de citare și respingerea plagiatului. - căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare; conștientizarea motivațiilor învățării continue - dezvoltarea obișnuinței dezbaterii argumentate și a construcției logice a discursului

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general	Această disciplină își propune să evidențieze trăsăturile fundamentale ale instituțiilor politice bizantine și să discute principiile ideologice care au stat la baza acestora.
7.2 Obiectivele specifice	Cursul și seminarul oferă o perspectivă generală asupra concepțiilor puterii în Bizanț, punând un accent deosebit pe geneza noii monarhi, moștenitoare a tradițiilor romane, orientele și creștine. Totodată, va discuta evoluția raporturilor dintre puterea temporală și autoritatea spirituală de-a lungul istoriei milenare a Imperiului Oriental.

8. Conținut

8.1 Curs	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1. Universalismul politic bizantin. Moștenirea romană și modelul creștin	Expunerea; conversația	.
2. Împăratul bizantin	Expunerea; conversația	.
3. Imaginea împăratului: atribuții și limitări ale puterii	Expunerea; conversația	.
4. Ritualurile puterii: investiția	Expunerea; conversația	.
5. Succesiunea la tron în Bizanț	Expunerea; conversația	.
6. Putere și ierarhie în arta și arhitectura bizantină	Expunerea; conversația	.
7. Biserica. Organizare și rol politic	Expunerea; conversația	.
8. Sistemul de funcții și demnități în Bizanț	Expunerea; conversația	.
9. Instituțiile centrale. Cancelaria imperială	Expunerea; conversația	.
10. Armata și flota	Expunerea; conversația	.
11. Administrația	Expunerea; conversația	.
12. „Familia de principii” – formă a ideologiei politice în Bizanț	Expunerea; conversația	.
13. Ceremoniile curții și ritualuri ale puterii în Imperiul Bizantin	Expunerea; conversația	.

14. Moștenirea bizantină în Țările Române	Expunerea; conversația	
---	---------------------------	--

Bibliografie

Hélène Ahrweiler, *Ideologia politică a Imperiului Bizantin*, București, 2002.
Hans-Georg Beck, *Istoria Bisericii Ortodoxe din Imperiul Bizantin*, traducere din limba germană și studiu introductiv de Vasile Adrian Carabă, București, 2012.
Louis Bréhier, *Civilizația bizantină*, București, 1994.
Idem, *Les institutions de l'empire byzantin*, Paris, 1949, 2000.
Guglielmo Cavallo (ed.), *Omul bizantin*, traducere de Ion Mircea, postfață de Claudia Tita-Mircea, Iași, 2000.
Ana Comnena, *Alexiada*, traducere de Marina Marinescu, prefață, tabel cronologic și note de Nicolae-Șerban Tanașoca. București, 1977.
Constantin Porfirogenetul, *Carte de învățătură pentru fiul său Romanos*, traducere de Vasile Grecu, București, 1971.
Charles Diehl, *Figuri bizantine*, traducere de Ileana Zara, București, 1969
G. Dagron, *Empereur et prêtre. Etude sur le „césaropapisme” byzantin* Paris, 1996.
Charles Delvoye, *Arta bizantină*, București, 1976
Alain Ducellier, *Bizantinii. Istorie și cultură*, București, 1997.
Idem, *Le drame de Byzance. Idéal et échec d'une société chrétienne*, Paris, 1976.
André Grabar, *Iconoclasmul bizantin. Dosarul arheologic*, București, 1991.
Thimoty E. Gregory, *O istorie a Bizanțului*, Iași, 2013.
N. Iorga, *Bizanț după Bizanț*, București, 1972, 2002.
Idem, *Istoria vieții bizantine. Imperiul și civilizația*, București, 1974.
Anthony Kaldellis, *The Byzantine Republic: People and Power in New Rome*, Harvard University Press, 2015.
Roger Michael Kean, *Forgotten Power: Byzantium: Bulwark of Christianity*, Shropshire, Thalamus, 2006.
Paul Lemerle, *Istoria Bizanțului*, traducere de Nicolae Șerban Tanașoca, București, 1998.
Cyril Mango (editor), *The Oxford History of Byzantium*, Oxford University Press, New York 2002.
John Meyendorff, *Teologia bizantină*, traducere în limba română de Alexandru Stan, București 1996.
Dimitri Obolonesky, *Un Commonwealth medieval: Bizanțul*, traducere de Claudia Dumitriu, București 2002.
Georges Ostrogorsky, *Histoire de l'Etat Byzantin*, Paris, 1969.
Jean-Paul Roux, *Regele. Mituri și simboluri*, București, Editura Meridiane, 1998.
Steven Runciman, *Marea Biserică în captivitate. Un studiu referitor la Patriarhia Constantinopolului din perioada premergătoare cuceririi turcești până la Marele Război de Independență*, traducere din limba engleză de Mihai-Silviu Chirilă, București, 2013.
Idem, *teocrația bizantină*, București, 2002.
Treadgold, Warren, *O istorie a statului și societății bizantine*, vol I-II, Iași, 2004.
Uspensky, Leonid, *Teologia icoanei în Biserica Ortodoxă*, București, 1994.
A. A. Vasiliev, *Istoria Imperiului Bizantin*, traducere și note de Ionuț-Alexandru Tudorie, Vasile-Adrian Carabă, Sebastian-Laurențiu Nazăru, studiu introductiv de Ionuț-Alexandru Tudorie, Iași, 2010.

8. 2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații (ore și referințe bibliografice)
1. Aristocrația și burocracia bizantină	Dezbateri	
2. Biserica bizantină. Organizare instituțională și forme de pietate	Dezbateri, comentare de documente	
3. Raporturile dintre Imperiu și Sacerdoțiu („cezaropapismul” bizantin)	Dezbateri	
4. Ceremoniile curții și ritualuri ale puterii în Imperiul Bizantin	Dezbateri, comentarea de documente	
5. Căsătoriile imperiale – formă a diplomației bizantine	Dezbateri	
6. Putere și ierarhie în arta și arhitectura bizantină (I)	Dezbateri, comentarea de documente	
7. Putere și ierarhie în arta și arhitectura bizantină (II)	Dezbateri	
8. Icoana. Energie divină și simbol al puterii în Bizanț.	Dezbateri, comentare de documente	
9. Erezii și crize religioase în lumea bizantină	Dezbateri	
10. Ideea de „război sfânt” în Bizanț	Dezbateri, comentarea de documente	
11. „Timpul sacru” și „timpul profan” în concepția omului bizantin (comparație cu Occidentul).	Dezbateri	
12. Dreptul bizantin	Dezbateri, comentarea de documente	
13. Clerul și monahismul	Dezbateri	
14. Bizanțul și instituțiile românești medievale	Dezbateri, comentarea de documente	

Bibliografie

Hélène Ahrweiler, *Ideologia politică a Imperiului Bizantin*, București, 2002.
Hans-Georg Beck, *Istoria Bisericii Ortodoxe din Imperiul Bizantin*, traducere din limba germană și studiu introductiv de Vasile Adrian Carabă, București, 2012.
Louis Bréhier, *Civilizația bizantină*, București, 1994.
Idem, *Les institutions de l'empire byzantin*, Paris, 1949, 2000.
Guglielmo Cavallo (ed.), *Omnia bizantin*, traducere de Ion Mircea, postfață de Claudia Tita-Mircea, Iași, 2000.
Ana Comnena, *Alexiada*, traducere de Marina Marinescu, prefață, tabel cronologic și note de Nicolae-Șerban Tanașoca. București, 1977.
Constantin Porfirogenetul, *Carte de învățătură pentru fiul său Romanos*, traducere de Vasile Grecu, București, 1971.
Charles Diehl, *Figuri bizantine*, traducere de Ileana Zara, București, 1969
G. Dagron, *Empereur et prêtre. Etude sur le „césaropapisme” byzantin* Paris, 1996.
Charles Delvoye, *Arta bizantină*, București, 1976
Alain Ducellier, *Bizantinii. Istorie și cultură*, București, 1997.
Idem, *Le drame de Byzance. Idéal et échec d'une société chrétienne*, Paris, 1976.
André Grabar, *Iconoclasmul bizantin. Dosarul arheologic*, București, 1991.
Thimoty E. Gregory, *O istorie a Bizanțului*, Iași, 2013.
N. Iorga, *Bizanț după Bizanț*, București, 1972, 2002.
Idem, *Istoria vieții bizantine. Imperiul și civilizația*, București, 1974.
Anthony Kaldellis, *The Byzantine Republic: People and Power in New Rome*, Harvard University Press, 2015.
Roger Michael Kean, *Forgotten Power: Byzantium: Bulwark of Christianity*, Shropshire, Thalamus, 2006.
Paul Lemerle, *Istoria Bizanțului*, traducere de Nicolae Șerban Tanașoca, București, 1998.
Cyril Mango (editor), *The Oxford History of Byzantium*, Oxford University Press, New York 2002.
John Meyendorff, *Teologia bizantină*, traducere în limba română de Alexandru Stan, București 1996.
Dimitri Obolonesky, *Un Commonwealth medieval: Bizanțul*, traducere de Claudia Dumitriu, București 2002.
Georges Ostrogorsky, *Histoire de l'Etat Byzantin*, Paris, 1969.
Jean-Paul Roux, *Regele. Mituri și simboluri*, București, Editura Meridiane, 1998.
Steven Runciman, *Marea Biserică în captivitate. Un studiu referitor la Patriarhia Constantinopolului din perioada premergătoare cuceririi turcești până la Marele Război de Independență*, traducere din limba engleză de Mihai-Silviu Chirilă, București, 2013.
Idem, *teocrația bizantină*, București, 2002.
Treadgold, Warren, *O istorie a statului și societății bizantine*, vol I-II, Iași, 2004.
Uspensky, Leonid, *Teologia icoanei în Biserica Ortodoxă*, București, 1994.
A. A. Vasiliev, *Istoria Imperiului Bizantin*, traducere și note de Ionuț-Alexandru Tudorie, Vasile-Adrian Carabă, Sebastian-Laurențiu Nazăru, studiu introductiv de Ionuț-Alexandru Tudorie, Iași, 2010.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul acestei discipline este coroborat cu așteptările comunității, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului. Cursul urmărește să ofere studenților o mai bună pregătire în domeniu, în alegerea fenomenelor istorice aferente temei, precum și dobândirea de competențe profesionale specifice

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Participarea activă la orele de curs; parcurgerea bibliografiei; însușirea conceptelor și a problematicei abordate în cadrul orelor de curs	Examen scris	50%
10.5 Seminar/laborator	Activitatea din cadrul seminarului; claritatea și calitatea răspunsurilor	Activitate seminarială	50%
10.6 Standard minim de performanță			
Participarea la discuții, însușirea noțiunilor de bază, observațiile personale			

Data completării

.....

Semnătura titularului de curs

.....

Semnătura titularului de seminar

.....

Data avizării în departament

.....

Semnătura șefului departamentului

.....